

**Odlišné stanovisko sudcu Roberta Šorla
k uzneseniu č. k. PLz. ÚS 2/2025-13 zo 14. mája 2025**

1. Ústavný súd zjednotil právne názory nesprávne. Mal ich zjednotiť nasledovne: *V súlade so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je taký výklad vyhlášky, podľa ktorého sa v civilnom spore o žalobe o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorej stranou nebol žalobca, ale žalovaní (predávajúci a kupujúci), na určenie základnej sadzby tarifnej hodnoty použije § 10 ods. 1 a 2, a nie § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. I v takomto spore možno vyjadriť hodnotu veci alebo práva, ktorej sa právna služba týka.*

2. Z pohľadu zákona o ústavnom súde je nadbytočné konštatovanie v bodoch 22 až 24 odôvodnenia, podľa ktorého podnetom zjednotenia bolo neskončené konanie o ústavnej sťažnosti (I. ÚS 222/2024). Pre predsedu ústavného súdu podnetom na predloženie návrhu na zjednotenie právnych názorov podľa § 13 ods. 3 zákona o ústavnom súde má byť len zistenie toho, že senát ústavného súdu sa odchýlil od právneho názoru, ktorý bol vyjadrený v inom rozhodnutí niektorého zo senátov ústavného súdu, a nie to, že iný senát ústavného súdu sa mieni odchýliť od iného právneho názoru ústavného súdu.

3. Argumentácia uznesenia vychádza z toho, že v inom skoršom rozhodnutí ústavného súdu bola poskytnutá správna „metodická inštrukcia“ (I. ÚS 58/2021), podľa ktorej z pohľadu vyhlášky treba rozlišovať dve kategórie určovacích sporov. V prvej, v ktorej sa aplikuje § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky, sú spory, ktorých výsledok definitívne určuje nadobudnutie oceneľnej hodnoty. V druhej, v ktorej sa aplikuje § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, sú spory, ktorých výsledok nie je definitívny, ale ide o predbežné určenie na účely vysporiadania iného právneho vzťahu, keď výsledkom nie je konečná súdna ochrana a na dosiahnutie definitívneho hmatateľného účinku musí byť podaná ďalšia žaloba.

4. Práve táto metodická inštrukcia nie je presná, keďže nenadväzuje na znenie § 10 ods. 1 a 2 a § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, ktoré nerozlišujú medzi spormi, ktoré sú definitívne, a na druhej strane tými, ktoré majú bližšie neurčený predbežný charakter bez „hmatateľného účinku“ s potrebou podania ďalšej žaloby. Ustanovenia § 10 ods. 1 a 2 a § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky rozlišujú úkony právnej služby, ktoré sa na strane jednej týkajú veci alebo práva, ktorých hodnotu možno vyjadriť v peniazoch, a na strane druhej veci alebo práva, ktorých hodnotu v peniazoch vyjadriť nemožno.

5. Ďalej argumentácia zjednocujúceho uznesenia v optike metodickej inštrukcie (I. ÚS 58/2021) nesprávne ubieha ku konkrétnostiam nerozhodnutej ústavnej sťažnosti (I. ÚS 222/2024). Tieto spočívali v tom, že žalobkyňa sa domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorou jej žalovaná matka (v priebehu sporu zomrela) previedla na jej žalovanú sestru vec. Vyhovenie tejto žalobe by viedlo k strate vlastníckeho práva žalovanej sestry a vzniku povinnosti žalovanej matky vrátiť zaplatenú kúpnu cenu. Pre obe žalované by tak šlo o jasne hmatateľný a definitívny účinok. Rovnako hmatateľný a definitívny, teda bez potreby podania ďalšej žaloby, by bol účinok vyhovenia žalobe aj vo vzťahu k žalobkyni. Žalobkyňa by na presadenie svojho tvrdeného práva nemusela podať žiadnu ďalšiu žalobu. Žalobkyňa by už vyhobením jej žalobe o neplatnosť kúpnej zmluvy dosiahla lepšie právne postavenie

potencionálnej dedičky za života svojej matky, resp. dedičky po jej smrti. Preto ani podľa metodickéj inštrukčie (I. ÚS 58/2021) nebol žiaden dôvod na to, aby tento konkrétny spor bol pre účely rozhodnutia medzi použitím § 10 ods. 1 a 2 alebo § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky zaradený do kategórie tzv. nedefinitívnych sporov s nehmateľným výsledkom.

6. Zjednocujúce uznesenie ďalej formuluje záver, že obnova vlastníckeho práva žalovanej matky by bola podkladom na prejednanie kúpnu zmluvou neplatne prevedenej veci v dedičskom konaní. Dedičské konanie však nie je ďalším sporom vyžadujúcim podanie žaloby. Ide o mimosporový postup, ktorého výsledkom je deklarácia už nesporného, v spore rozhodnutého záveru o dedičskom práve žalobkyne. Preto je nesprávny záver zjednocujúceho uznesenia, ktorý spočíva v tvrdení, že žalobkyňa v konaní nemohla nadobudnúť konkrétnu majetkovú hodnotu. Rovnako je nesprávna sprievodná bagatelizujúca charakteristika o neškodnej snahe žalobkyne „len“ dosiahnuť pôvodné usporiadanie vlastníckych vzťahov pred uzavretia kúpnej zmluvy.

7. Táto argumentácia opomína, že obnovenie pôvodného právneho stavu by malo za následok stratu vlastníckeho práva žalovanej sestry a bezprostredné nadobudnutie dedičského podielu žalobkyne na veci prevedenej podľa nej neplatnou kúpnu zmluvou. Inak povedané, žalobkyňa sa nesúdila v rozmarnej snahe o „obnovu pôvodného usporiadania vlastníckych vzťahov“, ale s majetkovým cieľom nadobudnúť nepochybne peniazmi vyjadriteľný podiel na veci, ktorá podľa kúpnej zmluvy patrila jej sestre. Spor tak vôbec nebol prejudiciálny, či *quasi* prejudiciálny. Vyhovením žalobe by žalobkyňa nadobudla peniazmi vyjadriteľný podiel na veci, pričom jej žalovaná sestra by prišla o peniazmi vyjadriteľné vlastnícke práva k veci.

8. Riešenie prijaté zjednocujúcim uznesením tak nie je nielen spravodlivé, ale ani správne z pohľadu aplikácie § 10 ods. 1 a 2 a § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Od začiatku šlo o bežný spor o určenie absolútneho či už vlastníckeho, alebo dedičského práva ku konkrétnej oceneľnej veci. Len bolo treba aplikovať § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky a rozhodnúť, či v osobitnej situácii bol vecou, ktorej sa právna služba týka, peniazmi vyjadriteľný dedičský podiel žalobkyne alebo peniazmi vyjadriteľné vlastnícke právo žalovanej. Zjednocujúce uznesenie vychádza z nesprávneho stotožnenia dedičského konania s konaním o akejsi ďalšej žalobe, ktoré nasleduje akémusi *quasi* prejudiciálnemu konaniu. Prakticky to vedie k ťažko rozumne zdôvodniteľným záverom.

9. Podľa zjednocujúceho uznesenia ak by o určenie svojho vlastníckeho práva žaloval poručiteľ za svojho života, aplikoval by sa § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky, no ak by však deň po jeho smrti jeho dedičia podali žalobu, že poručiteľ bol vlastníkom veci, aplikoval by sa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Takáto absurdná konštrukcia, ktorá vyplýva zo zjednocujúceho stanoviska, však vôbec nezodpovedá § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky, podľa ktorej sa právne služby poskytnuté či už poručiteľovi, jeho dedičom alebo domnelému žalovanému týkajú veci, o ktorú sa vedie spor.

V Košiciach 14. mája 2025

Robert Šorl
sudca